

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

**Tale til åbent samråd - spørgsmål S og T i
Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri
onsdag den 3. oktober 2012, kl. 14.15**

(Det talte ord gælder)

Spørgsmål S

”Ministeren bedes redegøre for regeringens tiltag i forbindelse med implementeringen af randzonenloven samt status for de enkelte implementeringstiltag, herunder arbejdet med at sikre kortenes korrekthed, vejledningen af borgerne i vurderingen af om der konkret skal udlægges randzoner, herunder fastsættelse af definitioner”.

Spørgsmål T

”Ministeren bedes redegøre for samarbejdet med kommunerne i forbindelse med randzonenloven i forbindelse med lovens implementering og på sigt, herunder om og hvorledes man agter at vejlede kommunerne i fortolkning af reglerne”.

Svar:

Indledning

- Jeg er før, under og nu igen efter lovbehandlingen af L145 blevet kaldt i samråd om randzoner.
- Dette samråd - det femte i rækken - er indkaldt, så jeg dels kan

redegøre for regeringens tiltag i forbindelse med implementeringen af randzonenloven samt status for de enkelte implementeringstiltag, og dels for samarbejdet med kommunerne i forbindelse med lovens implementering.

- Jeg vil indledningsvis bemærke, at udover de 5 samråd, så er der besvaret 110 spørgsmål fra udvalget i forbindelse med lovbehandlingen af L 145, samt et § 20 spørgsmål og 87 spørgsmål under alm. del indtil nu, hvoraf hovedparten har haft relation til den af VK – regeringen vedtagne randzonenlov. Der kommer stadig spørgsmål ind. Vi har rundet de 200.
- Til sammenligning besvarede min forgænger i embedet 60 spørgsmål fra udvalget i forbindelse med lovbehandlingen af L 158 – randzonenloven og et par stykker under alm. del.
- Så jeg må jo konstatere, at det tidligere VKO – flertal ikke fik undersøgt tingene til bunds, inden I vedtog randzonenloven i maj 2011, eftersom I har brug for at stille så mange spørgsmål til jeres egen lovgivning nu.

Spørgsmål S

- Spørgsmål S vedrører som nævnt en række tekniske og administrative forhold vedrørende gennemførelsen af randzonenloven.
- Jeg vil i det følgende opsummere, hvad der i den forbindelse er iværksat - og hvad NaturErhvervstyrelsen har gennemført af

informationsindsatser med det formål at gøre det klart for landmændene, hvor der skal etableres randzoner, og hvordan de kan få kompensation for randzonerne.

- Der er tale om en relativt lang liste, men det er ikke desto mindre det samrådsspørgsmålet vedrører.
- Randzonenloven trådte i kraft per 1. september 2012 ved en ikrafttrædelsesbekendtgørelse. Der er tillige udarbejdet en bekendtgørelse, der bl.a. fastlægger randzonebredden til 10 m. Fristen for indsendelse af ansøgning om 5 pct. reduktion er den 15. november 2012, hvilket er fastsat ved bekendtgørelse af 28. september 2012.
- Herudover er der sendt et udkast til bekendtgørelse om kompensationsordningen for randzonerne i ekstern høring. Høringsfristen udløb den 19. september, og der er kun modtaget få tekniske kommentarer til bekendtgørelsesudkastet.
- Som en konsekvens af randzonekompensationsordningen vil der i løbet af 2012 blive udarbejdet ændringsbekendtgørelser for en række tilskudsordninger, f.eks. for de frivillige randzoner – der jo ikke blev den store succes, men hvor der skal findes en overgang.
- På NaturErhvervstyrelsens hjemmeside kan der hentes en vejledning om randzoner, der også indeholder relevante definitioner. Der er tillige udarbejdet en række vejledninger om, hvordan man skal foretage korrektioner til kortgrundlaget, og om hvordan man beregner og søger om 5 pct. reduktion.
- Kort- og administrationsgrundlaget er på plads, og der er adgang

til kortet på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside.

- Af kortet fremgår både kompensationszonerne og 2 m-bræmmer samt, hvor der er marsk og marsklignende strukturer.
- NaturErhvervstyrelsen har foretaget flere kvalitetsanalyser af kortene, og kvaliteten af kortmaterialet er generelt god.
- Og nej, kortmaterialet afspejler ikke hver en detalje i naturen. Men jeg skal minde om, at kortmaterialet er det bedste, der findes på markedet.
- Kompensationskortets korrekthed vil blive forbedret i takt med, at NaturErhvervstyrelsen modtager og indarbejder tilbagemeldinger om justeringer af kortet for fejl og mangler fra landmændene.
- Det har siden ultimo august været muligt at foretage en beregning af randzonebredden, således at landmanden har kunne udlægge en evt. reduceret randzonebredde fra lovens ikrafttræden, og der har siden fredag den 21. september været mulighed for via Tast-selv at søge om 5 pct. reduktion.
- Fra 1. februar 2013 vil det være muligt at søge om compensation i fællesskemaet 2013.
- Endelig har jeg før lovens ikrafttræden meldt ud, at det første år efter lovens ikrafttræden vil gælde som et såkaldt "fjumreår", som skal kunne bruges til at få afklaret tvivlstilfælde omkring, hvor der skal være randzoner.
- Jeg vil i den forbindelse understrege, at "fjumreåret" selvfølgelig

ikke gælder ved bevidste overtrædelser, som f.eks. opløjning af randzoner efter 1. september langs vandløb, hvor der har været udlagt 2 m bræmmer siden 1992.

- NaturErhvervstyrelsen har i forbindelse med randzonenlovens implementering iværksat en relativt omfattende informationsindsats, som har haft til formål at gøre det klart for landmændene, hvor der skal etableres randzoner, og hvordan de kan få kompensation for randzonerne. Denne informationsindsats har bestået af følgende elementer:
 - Der blev i juli 2012 oprettet et særligt randzoneteam i styrelsen. Teamet fungerer som et call-center og som en særlig service for at imødekomme landmændenes behov for vejledning og hjælp.
 - Herudover har NaturErhvervstyrelsen besvaret mange skriftlige henvendelser fra bl.a. borgere, landboforeninger og kommuner. Styrelsen bestræber sig på at besvare disse henvendelser inden for 3 uger.
 - Der har været lagt vejledende information på NaturErhvervstyrelsens hjemmeside. Der er oprettet et særskilt tema om randzoner, som hele tiden har ligget på forsiden af styrelsens hjemmeside, og som løbende er blevet udbygget hen over sommeren.
 - Styrelsen har hen over sommeren udsendt 7 temanyhedsbreve og yderligere 15 nyheder om randzoner for at sætte særligt fokus på emnet og for at give landmændene målrettede og relevante informationer.

- På hjemmesiden er der lagt 13 faktaark ud om randzoner, som indeholder de centrale fakta om de vigtigste emner i loven.
- NaturErhvervstyrelsen har igennem hele sommeren udøvet aktivt informationsarbejde i medierne med henblik på at få rettet de mange faktuelle misforståelser og for at skabe klarhed om loven og dens virkemåde. Styrelsen har således selv taget en række initiativer til at kontakte medier - særligt lokale og regionale, hvor debatten har været heftigst - når de har kunnet konstatere misforståelser eller fejlfortolkninger af loven.
- NaturErhvervstyrelsen har tilmed fået udarbejdet en grafisk illustration af randzonelovens virkemåde for at øge formidlingsniveauet, og illustrationen er også blevet anvendt af en række fagmedier. Illustrationen kan hentes på styrelsens hjemmeside.
- NaturErhvervstyrelsens embedsmænd har deltaget i en række informationsmøder med landbrugskonsulenter forskellige steder i landet for at orientere om praktiske forhold og svare på spørgsmål. I alt har mere end 300 landbrugskonsulenter deltaget i disse møder.
- I forbindelse med lovens ikrafttræden har Fødevareministeriet iværksat en informationskampagne, som har til formål at orientere danskerne om, hvad man må og ikke må i randzonerne for at sikre størst mulig klarhed omkring reglerne, og for at sikre at al færdsel i randzonerne sker under hensyntagen til såvel naturen som landmanden. I forbindelse med kampagnen er der oprettet en særlig hjemmeside, (www.randzoner.dk), hvor den

vigtigste information er samlet.

- Sammenfattende kan jeg konstatere, at lovgivningen og regler er på plads samt, at det forliggende kortgrundlag er fuldt anvendeligt, men stadig kræver landmandens medvirken mht. finpudsning, da det **ER** landmanden, der bedst kender sin jord.
- Kompensationsordningen vil være klar i forbindelse med fællesskemaet 2013, deadline for indsendelse af ændringer er udskudt efter ønske fra erhvervet, og der er indført et ”fjumreår”, så loven kan implementeres på en hensigtsmæssig måde.
- Jeg kan også konstatere, at der er taget en lang række informationstiltag for at lette forståelsen af loven og for at vejlede landmændene bedst muligt om, hvad de skal foretage sig.

Spørgsmål T

- Lad mig begynde med at slå fast, at kommunerne ikke har fået nye opgaver i forbindelse med randzonenloven.
- Kommunerne har en rolle af den simple grund, at de siden begyndelsen af 90'erne har været den ansvarlige vandløbsmyndighed og ansvarlig for at varetage naturbeskyttelsesloven lokalt. Kommunerne kommer alene i berøring med randzonenloven på to områder.
- **For det første**, benytter randzonenloven naturligt nok vandløbslovens definition af et vandløb. Nogle landmænd har været i tvivl om, hvorvidt det vandløb, de har på deres bedrift, er omfattet af vandløbsloven. Her kommer kommunerne ind.
- Som ansvarlig vandløbsmyndighed er det nemlig kommunen, der har den nødvendige ekspertise og ansvaret for at hjælpe landmanden med at afgøre, hvorvidt hans vandløb er omfattet af vandløbsloven. Det er ikke en ny opgave, og derfor en opgave som kommunerne er fuldt ud i stand til at udføre.
- **For det andet**, så er det, som sagt, kommunernes opgave at varetage naturbeskyttelsesloven lokalt. Randzonerne er på lige fod med andre udyrkede områder omfattet af naturbeskyttelsesloven, når de opnår en udyrket tilstand. Derfor skal kommunerne, som de altid har gjort, afgøre sager om adgang til områder, hvor der f.eks. er uenighed om, hvorvidt et område er dyrket eller udyrket.

For det tredje er det, som bekendt, kommunernes vandløbskort fra FOT - samarbejdet, der bruges som grundlag for opbygningen af administrationsgrundlaget for randzonenloven.

- Det er klart, at når en ny lov træder i kraft, kan den relaterede opgavemængde stige i en kort periode, indtil loven er fuldt implementeret. Men den opgave, som kommunerne skal løse i forhold til randzonenloven, er ikke ny – tværtimod.
- NaturErhvervstyrelsen har været i dialog med KL under implementeringsfasen, og der er iværksat en række aktiviteter, som jeg kort vil gennemgå:
- NaturErhvervstyrelsen har haft en række møder med KL, hvor man blandt andet har drøftet fælles kommunikation og lovens påvirkning af kommunerne. Naturstyrelsen under Miljøministeriet har også deltaget i møderne.
- NaturErhvervstyrelsen, KL og Naturstyrelsen har i fællesskab udsendt information til kommunerne såvel som til landmænd.
- I juni blev der informeret om, hvordan randzoner skal udlægges, og det blev gjort klart, hvordan ansvarsfordelingen er mellem NaturErhvervstyrelsen, kommunerne og Naturstyrelsen.
- Derudover blev det forklaret, hvad man skal gøre, hvis man er i tvivl om vandløb. Informationen kom på et tidspunkt, hvor mange landmænd i en koordineret aktion sendte standardbreve til kommunerne og bad dem om at udpege randzoner på deres

bedrift.

- Desværre tror jeg, at det var en aktion, der opstod efter en bevist vildledning fra visse organisationer. Men det var situationen.
- Det blev derfor specifikt nævnt i informationen, at det ikke er en kommunal opgave at udpege randzoner.
- I juli måned blev det kommunikeret, at KL er enig i, at kommunerne har en opgave i at vejlede landmænd om, hvorvidt et vandløb er dækket af vandløbsloven.
- Det er, som tidligere nævnt, kommunernes vandløbskort fra FOT - samarbejdet, der bruges til at administrere randzoneloven, og kommunerne har derudover indgivet opdaterede oplysninger om, hvor der er 2m-bræmmer. I den forbindelse besøgte NaturErhvervstyrelsen en række kommuner sammen med Naturstyrelsen og KL for at holde informationsmøder.
- I forbindelse med at adgangskampagnen blev lanceret den 1. september, fik KL kampagnemateriale, der kunne distribueres til kommunerne. Kampagnen kan dels reducere omfanget af spørgsmål til kommunerne om adgang, ligesom kampagnematerialet kan hjælpe ved de borgerhenvendelser, kommunerne måtte få.
- Og endelig har randzoneteamet løbende været i dialog med kommunerne for at besvare spørgsmål.
- Jeg kan bemærke, at der også foregår en dialog med KL om, hvorvidt randzoneloven medfører en betydelig økonomisk

belastning for kommunerne. Det er, som en del af DUT forhandlingerne, blevet vurderet fra statslig side, at der ikke er tale om nye opgaver, og at randzonenloven ikke medfører belastning af en karakter, der kræver økonomisk kompensation.

- Fødevareministeriet er fortsat i dialog med KL om problemstillingen.
- Så spørges der til, hvordan man agter at samarbejde med kommunerne på sigt, herunder hvordan man agter at vejlede kommunerne i fortolkning af reglerne?
- Hvad angår vejledning i fortolkning af reglerne, så kan jeg som fødevareminister naturligvis ikke gå ind over Miljøministeriet og Naturstyrelsens ressortområde og begynde at rådgive om deres vandløbsregler. Det er jeg helt tryk ved, at de selv har fuldstændig styr på.
- I forhold til det fremadrettede samarbejde med kommunerne vil jeg nævne to ting:
 - **For det første**, får kommunerne en arbejdsopgave mindre som konsekvens af randzonenloven. NaturErhvervstyrelsen overtager nemlig ved årsskiftet kommunernes opgave med at kontrollere 2 m-bræmmer, mhp. at sikre, at der ikke er to myndigheder, der skal kontrollere næsten det samme.
 - **For det andet**, er det min opfattelse, at ”fjumreåret” også gavner kommunerne. Det afhjælper spidsbelastningen for de kommuner, der har mange vandløbsafgørelser, og de har nu tid til at sætte fokus på opgaven og hjælpe de landmænd, der har brug for det.

- Afslutningsvis kan jeg slå fast, at samarbejdet med KL fungerer fint, og fra ministeriets side vil man fortsat bistå kommunerne i fortolkning af randzonenloven, hvor der er brug for det.